

REPUBLIKA E KOSOVËS
Republika Kosovo - Republic of Kosovo
Gjykata Kushtetuese / Ustavni sud / Constitutional Court

Priština, 15. oktobar 2010
Ref. Br.: RK 47/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

Predmet br. KI 14/09

Naslednici Ymera Loxhe i Sehita Loxhe

protiv

**Odluke br. PKL.Nr.21107 Vrhovnog suda Republike Kosova,
od 17. decembra 2008. god.**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

U sastavu

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjylieta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosioci zahteva

1. Na osnovu podnesaka podnosioca zahteva:

(1) Xhafer Loxha,	(10) Agim Loxha,
(2) Nezije Koro,	(11) Nexhmedin Loxha,
(3) Behide Elshani,	(12) Behixhe Loxha,
(4) Myzafere Gacaferri,	(13) Aferdita Vokshi,
(5) Nexhdet Loxha,	(14) Xhavit Loxha,
(6) Zebra Broqi,	(15) Nekibe Jadrashi,
(7) Besim Kardesh,	(16) Nemide Hadri,
(8) Belkize Gjogoviqi,	(17) Resmije Peja i
(9) Atifete Loxha,	(18) Xhevdet Loxha

koji su naslednici braće Ymera i Sehita Loxhe, bivših trgovaca iz Peći, a koje u postupcima zastupa Adem Vokshi, advokat iz Mitrovice.

Osporavana odluka

2. U svom zahtevu, podnosioci osporavaju Odluku br. PKL.Nr.21/07 Vrhovnog suda Kosova, od 17. decembra 2008. god.

Predmetna stvar

3. Vrhovni sud je odlukom od 17. decembra 2008. god. odbacio zahtev za zaštitu legalnosti, koji su podnosioci podneli protiv odluke Okružnog suda u Peći, od 10. januara 2007. godine, da odbije ponovno otvaranje krivičnog postupka pred Okružnim sudom u Peći iz 1945. godine, kojim su braća Ymer i Sehit Loxha proglašeni neprijateljima naroda i, pošto su prebegli u Albaniju, njihova imovina je konfiskovana, na osnovu Zakona o konfiskaciji imovine i izvršenju konfiskacije (Službeni list Demokratske Federacije Jugoslavije, NOAO/45, od 9. juna 1945. godine).
4. Takođe, Vrhovni sud je zaključio da su zahtev za zaštitu legalnosti podnela neovlašćena lica, shodno članu 453. stavu 2. tački 2. i članu 454. stavu 2. Privremenog krivičnog zakona Kosova.
5. Podnosioci zahteva tvrde da odluka Vrhovnog suda krši njihova prava na pravna sredstva, kako je zagarantovano članom 32. Ustava, članom 2. stavom 1. Protokola br. 7. Evropske konvencije o ljudskim pravima, članom 14. stavom 5. Međunarodne povelje o građanskim i političkim pravima, i članom 8. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav) članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Zakon) i članu 54. stavu b Poslovnika Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupci pred Sudom

7. Podnosioci zahteva su 25. aprila 2009. god. podneli zahtev Ustavnom sudu. Komisija za razmatranje koju su činili sudije Kadri Kryeziu (predsedavajući), Enver Hasani i Iliriana Islami, je 4. februara 2010. god. razmotrila izveštaj Gjyliete Mushkolaj kao sudije izvestioca, dala preporuku o neprihvatljivosti podneska Sudu.

Kratak pregled činjenica

8. Na osnovu dokumenata koje je podneo pravni zastupnik podnosioca zahteva, proizilazi da je Okružni sud u Peći, Odlukom K.K.Br.18/45, od 29. decembra 1945. godine, odlučio da „konfiskuje nepokretnu imovinu javnih neprijatelja i begunaca od narodnih organa u Albaniju, Imera i Sehita Loxhe“, na osnovu Zakona o konfiskaciji imovine i izvršenju konfiskacije (Službeni list Demokratske Federacije Jugoslavije, br. 40/45, od 9. juna 1945. godine).
9. Podnosioci zahteva su 2006. godine, kao naslednici Ymera i Sehita Loxhe, podneli zahtev Opštinskom sudu u Peći, radi obnavljanja krivičnog postupka iz 1945. godine. Opštinski sud je 23. maja 2006. godine, Odlukom KP.Nr.5/05, odbacio zahtev po

osnovi da predmetni postupak nije bio krivični, već se ticao postupka konfiskacije, na osnovu Zakona o konfiskaciji imovine i izvršenju konfiskacije iz 1945. god.

Opštinski sud je dodatno naveo da je sasvim neosnovano zahtevati ponovno otvaranje krivičnog postupka u vezi sa sudskom odlukom donetom na osnovu

10. Zakona o konfiskaciji imovine i da je data odluka doneta u skladu sa članom 445. stavom 1. tačkom 2.¹, u vezi sa članom 438. PZKPK².
11. Pravni zastupnik podnosioca zahteva podneo je žalbu Okružnom sudu u Peći, osporavajući Odluku „zbog grubog kršenja proceduralnih pravila, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava“. Takođe, u žalbi je predloženo da Okružni sud podrži zahtev kao osnovan i da ponovo otvori postupak i proglasi nevažećom Odluku K.K.Br.18/45, Opštinskog suda u Peći, od 29. decembra 1945. god.
12. Okružni sud u Peći je Odlukom Pn.Nr.74/06, od 10. januara 2007. godine, odbacio žalbu podnosioca kao neosnovanu i potvrdio odluku Opštinskog suda od 23. maja 2006. god. Sud je naveo da žalbeni navodi u vezi sa diskriminacionim karakterom zakona važećih u to vreme, kao ni neopravdane činjenice pomenute u Odluci K.K.Br.18/45 ne mogu biti predmet preispitivanja u ponovljenom krivičnom postupku; štaviše, ti navodi bi bili relevantni u slučaju ponovne ocene zakonodavstva ili zakona u vezi sa oduzimanjem imovine kroz primenu odredaba i akta nacionalizacije, poljoprivredne reforme, konfiskacije, zaplene, eksproprijacije i drugih odredaba koje su se primenjivale posle 9. marta 1945. god. Stoga, prema nalazima Suda, ponovno ocenjivanje zakonodavstva vremena kada je Okružni sud u Peći doneo odluku K.K. br. 18/45, predstavlja „pitanje pravnog preispitivanja povraćaja konfiskovane imovine i obeštećivanja bivših vlasnika, što je u nadležnosti kosovskog zakonodavca da se zakoni usklade sa Evropskom konvencijom o zaštiti osnovnih ljudskih prava i sloboda“. Sud je zaključio da „Odluka K.K.Br.18/45 nije krivična presuda doneta u krivičnom postupku, već samo deklaraciona odluka o konfiskaciji imovine, doneta u duhu tada važećih odredaba, što znači da je zahtev za ponovnim otvaranjem krivičnog postupka ispravno odbačen“.
13. Pravni zastupnik podnosioca zahteva je 9. marta 2007. god. podneo zahtev za zaštitu legalnosti Vrhovnom sudu u Prištini, osporavajući Odluku KP.Nr.5/05, Opštinskog suda i Odluku Pn.Nr.74/06 Okružnog suda, na osnovu toga da one grubo krše proceduralna pravila i na osnovu pogrešne i nepotpune ocene činjeničnog stanja, kao i pogrešne primene materijalnog prava. Pravni zastupnik je od Vrhovnog suda zahtevao izmenu pobijanih odluka, da na osnovu zahteva podnosioca dozvoli reviziju krivičnog postupka i da proglasi nevažećom Odluku K.K.Br.18/45 Opštinskog suda u Peći, od 29. decembra 1945. god. kao i kazne koje od nje proizilaze.
14. Na svom zasedanju održanom 17. decembra 2008. godine, Vrhovni sud Presudom Pkl.Nr.21107, nije dozvolio zahtev za zaštitu legalnosti, navodeći da se u skladu sa članom 451. stavom 1. PZKPK, „zahtev za zaštitu legalnosti može podneti protiv konačne sudske odluke u krivičnim postupcima“, i da: „... spisi predmeta pokazuju da Ymer i Sehit Loxha nisu bili predmet krivičnog postupka“. Prema mišljenju Suda, Okružni sud je s pravom došao do zaključka da pravno sredstvo revizije krivičnog

¹ Član 445. stav 1. tačka 2. Privremenog zakona o krivičnom postupku (Uredba UNMIK-a br. 2003/26): (1) Sud odbacuje zahtev ako se na osnovu samog zahteva i spisa sa ranijeg postupka utvrdi da 2) nema zakonskih razloga za ponavljanje postupka.

² Član 438. Privremenog zakona o krivičnom postupku (Uredba UNMIK-a br. 2003/26): Krivični postupak koji je okončan pravosnažnim rešenjem ili pravosnažnom presudom može na zahtev ovlašćenog lica da bude ponovljen samo u slučajevima i pod uslovima predviđenim ovim Zakonom.

postupka nije predvideno za sudske postupak u kojem je imovina određenog lica konfiskovana, kada to lice nije proglašeno krivim za krivično delo. Štaviše, zahtev za zaštitu legalnosti nije predviđen ni za sudske odluke u kojima je ovakva sankcija predviđena a za koju odluka nije doneta na osnovu krivičnog postupka, i u kojima licu nije niti suđeno niti je proglašeno krivim za krivično delo.

15. Vrhovni sud je dodatno presudio da Ymer i Sehit Loxha nisu kvalifikovani kao osuđena lica, niti je njihov zastupnik kvalifikovan kao branilac, već je samo zastupnik naslednika. Prema mišljenju Suda, lica ovlašćena da podnose zahtev za zaštitu legalnosti su kosovski javni tužilac, okrivljeni i njegov branilac, te stoga, zahtev za zaštitu legalnosti je podnelo neovlašćeno lice i on nije prihvatljiv, shodno članu 453. stavu 2. tački 2. i članu 454. stavu 2. PZKPK.

Argumenti podnosioca zahteva

- [illegible]

[illegible][illegible][illegible]

2000年12月29日 星期三
 第10000号

22. Uzimam i svi preostali Honorariji da se podneslovi računem Suda ne izdaju za Vrhovni sud, Odlukom P1104/21/03, od 17. septembra 2003. godine, gdje se navedeno odnosi na žalbu izjavljenu protiv odluke Odlukom Suda u Peči, od 20. marta 2003. god. i Odlukom Suda u Peči, od 15. januara 2003. god. kojima je

²⁰ Tamás B. Miklósszabai *Adaptation of the Hungarian language to the 19th-century scientific and technical terminology* : (a study of the language) (Tamás B. Miklósszabai, Budapest, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645

njihov zahtev za reviziju krivičnog postupka pred Okružnim sudom u Peći iz decembra 1945. god. bio odbijen. Navodno, taj postupak je završen konfiskacijom imovine Ymera i Sehita Loxhe, za čije naslednike se oni predstavljaju.

21. U stvari, proizilazi da se podnosioci zahteva ne slažu sa nalazima tih sudova da postupak pred Okružnim sudom iz 1945. god. nije bio krivičnog karaktera, već da se odnosio na postupak konfiskacije imovine u skladu sa Zakonom o konfiskaciji imovine i izvršenju konfiskacije (Službeni list Demokratske Federacije Jugoslavije br. 40/45, od 29. decembra 1945. godine).
22. Takođe, oni se žale i na to da je Vrhovni sud pogrešno protumačio Zakon i da sporne sudske odluke krše njihova prava na pravično i nepristrasno suđenje i na delotvoran pravni lek, kako je zagarantovano članom 31. stavom 2. i članom 32. Ustava, kao i članom 8. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, i članom 2. stavom 1. Protokola 7. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama.
23. Ustavni sud ponavlja da u skladu sa Ustavom, njegov zadatak nije da deluje kao žalbeni sud, ili kao sud četvrte instance, u pogledu odluka koje su doneli redovni sudovi. Uloga potonjeg jeste da tumači i primenjuje odnosna pravila kako proceduralnog, tako i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije, br. 30544/96, § 28, Evropski sud za ljudska prava [ECHR] 1999-I).
24. Ustavni sud može da razmotri samo da li su dokazi izneti na takav način, i da li su postupci uopšte, gledano u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi između ostalih organa, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u predmetu Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, Zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. godine).
25. Međutim, nakon što je ispitao dokumenta koja su podneli podnosioci zahteva, Ustavni sud nije našao dokaz da su postupci na bilo koji način bili nepravilni ili obeleženi samovoljom (vidi *mutatis mutandis* Zahtev br. 53363/99, Vanek protiv Republike Slovačke, Odluka ECHR-a od 31. maja 2005. godine). Takođe, Vrhovni sud je dao opširno obrazloženje zašto nije prihvatio zahtev podnosioca za zaštitu legalnosti. Proizilazi da je ova žalba neosnovana i mora se odbaciti.
26. Podnosioci zahteva su osim toga od Ustavnog suda zahtevali da odluku Okružnog suda u Peći iz 1945. god. proglasi ništavnom i nevažećom, uključujući sankcije koje iz nje proizilaze.
27. Međutim, Ustavni sud konstatuje da se žalba podnosioca zahteva odnosi na događaje pre 17. februara 2009. god. kada je Ustav Republike Kosova stupio na snagu. Proizilazi da je zahtev podnet van roka, zbog čega „*ratione temporis*“ nije u skladu sa odredbama Ustava i Zakona (vidi *mutatis mutandis* Asinine protiv Litvanije, Zahtev br. 41510/98, presude ECHR-a od 6. marta i 6. juna 2003. godine).
28. Konačno, što se tiče pitanja povraćaja imovine, Ustavni sud upućuje na Sveobuhvatni predlog za rešavanje statusa Kosova, posebno na član 8. stav 6. istog, koji između ostalog predviđa da „...Kosovo rešava pitanja povraćaja imovine,, kao stvar prioriteta, u skladu sa Aneksom VII ovog Rešenja. Član 6. stav 1. ovog Aneksa detaljnije reguliše dato pitanje, navodeći da „Kosovo rešava i pitanja povraćaja imovine,, kao stvar prioriteta. Kosovo je dužno da uspostavi nezavisan mehanizam za formulaciju politike, zakonodavnog i institucionalnog okvira za rešavanje pitanja povraćaja imovine...“.

29. Osim toga, član 2 XII Aneksa Rešenja (Zakoni se formalno odobravaju tokom ili usvajaju nakon tranzicionog perioda⁴) predviđa da Skupština „kao stvar prioriteta, odmah nakon zaključenja tranzicionog perioda...“, usvoji između ostalog i „Zakon o restituciji“ (član 2. stav 13).
30. Sa tim u vezi, Sud takođe upućuje na sam Ustav Kosova, koji u članu 1. stavu 1. predviđa da je „Ustav sa svim svojim odredbama u skladu sa Rešenjem i tumači se u skladu sa tim Rešenjem“. Stoga, Sud mora tumačiti zaštitu imovine, zagaranovanu članom 46. Ustava, u skladu sa Rešenjem.
31. Konačno, član 143. Ustava predviđa sledeće: „Svi organi Republike Kosova će raditi u saglasnosti sa svim obavezama Republike Kosova određenih Sveobuhvatnim predlogom o rešenju statusa Kosova...“.
32. Što se tiče pitanja povraćaja imovine, te odredbe između ostalog, podrazumevaju da je Skupština Kosova u obavezi, kao stvar prioriteta, da odmah nakon zaključenja tranzicionog perioda (tj. odmah posle 26. jula 2007. godine), usvoji „Zakon o restituciji“. Međutim, Sud konstatuje da takav zakon do sada, Skupština Kosova nije usvojila.
33. Sud stoga podseća vlasti Republike Kosova na obavezu „da uspostave nezavisan mehanizam za formulaciju politike, zakonodavnog i institucionalnog okvira za rešavanje pitanja povraćaja imovine, kako je predviđeno članom 6. stavom 1. VII Aneksa Sveobuhvatnog predloga za rešavanje statusa Kosova, i da Skupština usvoji Zakon o restituciji, shodno članu 143. Ustava, u vezi sa članom 2. stavom 13. XII Aneksa (Zakonodavna agenda) Sveobuhvatnog predloga za rešavanje statusa Kosova“

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 20. Zakona i članu 54. stavu b Poslovnika, jednoglasno donosi

ODLUKU

- I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;
- II. Ova Odluka se dostavlja strankama i predsedniku Skupštine Republike Kosova, i objavljuje se u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.
- III. Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija Izvestilac

Dr Gjylieta Mushkolaj

Predsednik Ustavni Suda

Prof. Dr Enver Hasani

⁴ Član 15. stav 1. Rešenja predviđa da „nakon stupanja na snagu ovog Rešenja, tranzicioni period traje 120 dana“.